

Spis treści

Wykaz skrótów 11

Wstęp 13

1. Uwagi wprowadzające 13
2. Przedmiot badań, cele badawcze, teza i hipotezy 15
3. Analiza dotychczasowego stanu badań 18
4. Uzasadnienie podjęcia problemów badawczych i wyboru tematu 21
5. Plan badań 26
6. Metody badawcze 28
7. Źródła 29

**Rozdział 1. Zasady ustrojowe wyznaczające pozycję Trybunału
Konstytucyjnego w Polsce a standardy zawarte
w prawie międzynarodowym 31**

- 1.1. Uwagi wprowadzające 31
- 1.2. Rola zasad konstytucyjnych w kształtowaniu ustroju państwa 32
- 1.3. Zasady ogólne związane z funkcjonowaniem
Trybunału Konstytucyjnego 38
 - 1.3.1. Zasada nadrzędności konstytucji 39
 - 1.3.2. Zasada podziału i równowagi władzy 47
- 1.4. Zasady szczegółowe związane z funkcjonowaniem
Trybunału Konstytucyjnego 61
 - 1.4.1. Zasada odrębności i niezależności
Trybunału Konstytucyjnego od innych władz 61
 - 1.4.2. Zasada niezawisłości sędziowskiej 65

- 1.4.3. Ostateczność orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego i ich powszechna moc obowiązująca jako zasady konstytucyjne 71
- 1.4.4. Zasada regulacji organizacji i trybu postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym w ustawie 75
- 1.5. Wnioski 78

Rozdział 2. Ustrojowa pozycja Trybunału Konstytucyjnego a zakres związania Rzeczypospolitej Polskiej prawem międzynarodowym 81

- 2.1. Uwagi wprowadzające 81
- 2.2. Prawo międzynarodowe w polskim porządku prawnym 82
 - 2.2.1. Pozycja prawa międzynarodowego w Konstytucji RP 83
 - 2.2.2. Pozycja prawa Unii Europejskiej w Konstytucji RP 90
- 2.3. Wpływ zasady przychylności dla prawa międzynarodowego na działanie organów władzy publicznej 94
 - 2.3.1. Zobowiązanie do stosowania prawa międzynarodowego w stosunkach zewnętrznych 97
 - 2.3.2. Zobowiązanie do stosowania prawa międzynarodowego w stosunkach wewnętrznych 98
 - 2.3.3. Stosowanie innych niż umowy międzynarodowe aktów prawa międzynarodowego 100
 - 2.3.4. Stosowanie prawa międzynarodowego przez organy władzy sądowniczej wobec konstytucyjnego związania sędziów ustawami i Konstytucją RP 104
 - 2.3.5. Stosowanie prawa międzynarodowego a związanie orzeczeniami sądów międzynarodowych 106
 - 2.3.6. Internacjonalizacja prawa konstytucyjnego 108
- 2.4. Granice przekazania kompetencji organowi albo organizacji międzynarodowej wobec kompetencji władzy sądowniczej 110
 - 2.4.1. Konstytucyjne podstawy przekazywania kompetencji władzy państwowej 111
 - 2.4.2. Suwerenność jako granica przekazania kompetencji władzy państwowej 117

- 2.4.3. Znaczenie tożsamości konstytucyjnej w wyznaczaniu granic przekazania kompetencji władzy państwowej 125
- 2.4.4. Władza sądownicza a granice przekazania kompetencji 127
- 2.5. Kompetencje Trybunału Konstytucyjnego dotyczące prawa międzynarodowego 131
- 2.6. Wnioski 134

Rozdział 3. Przedmiot kontroli związany z prawem międzynarodowym i z prawem Unii Europejskiej w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym 137

- 3.1. Uwagi wprowadzające 137
- 3.2. Pojęcie przedmiotu kontroli w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym 138
- 3.3. Akty prawa międzynarodowego jako przedmiot kontroli w sprawach zainicjowanych wnioskiem uprawnionych podmiotów 140
 - 3.3.1. Umowa międzynarodowa jako przedmiot kontroli w sprawach zainicjowanych wnioskiem uprawnionych podmiotów 140
 - 3.3.2. Inne akty międzynarodowe jako przedmiot kontroli w sprawach zainicjowanych wnioskiem uprawnionych podmiotów 146
- 3.4. Akty prawa międzynarodowego jako przedmiot kontroli w sprawach zainicjowanych skargą konstytucyjną 149
 - 3.4.1. Umowa międzynarodowa jako przedmiot kontroli w sprawach zainicjowanych skargą konstytucyjną 151
 - 3.4.2. Inne akty międzynarodowe jako przedmiot kontroli w sprawach zainicjowanych skargą konstytucyjną 152
- 3.5. Akty prawa międzynarodowego jako przedmiot kontroli w sprawach zainicjowanych pytaniem prawnym 154
 - 3.5.1. Umowa międzynarodowa jako przedmiot kontroli w sprawach zainicjowanych pytaniem prawnym 156
 - 3.5.2. Inne akty międzynarodowe jako przedmiot kontroli w sprawach zainicjowanych pytaniem prawnym 157
- 3.6. Kontrola konstytucyjności ustawy ratyfikacyjnej 159

- 3.7. Skutki orzeczeń w sprawie kontroli konstytucyjności aktów prawa międzynarodowego przez Trybunał Konstytucyjny 162
- 3.8. Wnioski 164

Rozdział 4. Prawo międzynarodowe jako wzorzec kontroli w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym 169

- 4.1. Uwagi wprowadzające 169
- 4.2. Pojęcie wzorca kontroli w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym 171
- 4.3. Prawo międzynarodowe jako wzorzec kontroli w postępowaniu zainicjowanym wnioskiem uprawnionego podmiotu 172
 - 4.3.1. Prawo międzynarodowe a wzorce w kontroli prewencyjnej 180
 - 4.3.2. Prawo międzynarodowe a wzorce w kontroli następczej 181
- 4.4. Prawo międzynarodowe jako wzorzec kontroli w postępowaniu zainicjowanym skargą konstytucyjną 187
- 4.5. Prawo międzynarodowe jako wzorzec kontroli w postępowaniu zainicjowanym pytaniem prawnym 191
- 4.6. Prawo międzynarodowe jako wzorzec w innych postępowaniach przed Trybunałem Konstytucyjnym 198
- 4.7. Wnioski 200

Rozdział 5. Prawo międzynarodowe a wykładnia przepisów w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym 203

- 5.1. Uwagi wprowadzające 203
- 5.2. Charakter wykładni w zgodzie z prawem międzynarodowym i prawem unijnym 205
- 5.3. Oddziaływanie prawa międzynarodowego i prawa UE na wykładnię przedmiotu kontroli w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym 210
- 5.4. Oddziaływanie prawa międzynarodowego i prawa UE na wykładnię wzorca kontroli w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym 214
- 5.5. Wnioski 217

Rozdział 6. Kształtowanie międzynarodowych standardów sądownictwa konstytucyjnego przez organy międzynarodowe 219

- 6.1. Uwagi wprowadzające 219
- 6.2. Pojęcie standardu międzynarodowego 220
- 6.3. Orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka a standardy międzynarodowe 224
- 6.4. Wpływ Komisji Weneckiej na kształtowanie standardów dotyczących sądownictwa konstytucyjnego 226
 - 6.4.1. Pozycja Komisji Weneckiej 226
 - 6.4.2. Metodologia działania Komisji Weneckiej 228
 - 6.4.3. Charakter aktów wydawanych przez Komisję Wenecką 230
- 6.5. Unia Europejska a standardy dla sądownictwa konstytucyjnego 232
- 6.6. Wnioski 234

Rozdział 7. Międzynarodowe standardy a ustroj i organizacja Trybunału Konstytucyjnego 237

- 7.1. Uwagi wprowadzające 237
- 7.2. Standardy międzynarodowe a skład Trybunału Konstytucyjnego i sposób kreacji organu 240
- 7.3. Standardy międzynarodowe a status sędziego Trybunału Konstytucyjnego 245
- 7.4. Standardy międzynarodowe a organy wewnętrzne Trybunału Konstytucyjnego 249
- 7.5. Standardy międzynarodowe a sposób ukształtowania kompetencji Trybunału Konstytucyjnego 250
- 7.6. Wnioski 261

Rozdział 8. Międzynarodowe standardy rzetelnej procedury a postępowanie przed Trybunałem Konstytucyjnym 263

- 8.1. Uwagi wprowadzające 263
- 8.2. Standardy postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym wynikające z systemu Rady Europy 264

- 8.2.1. Pojęcie sądu w orzecznictwie ETPC
a charakter Trybunału Konstytucyjnego 267
- 8.2.2. Wpływ EKPC i ETPC na realizację rzetelnej procedury
w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym 270
- 8.2.3. Zasady postępowania przed Trybunałem
Konstytucyjnym według standardów wyznaczonych
w aktach Komisji Weneckiej 276
- 8.3. Standardy postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym
wynikające z systemu Unii Europejskiej 290
- 8.4. Wnioski 290

Zakończenie 293

Bibliografia 305

- Akty prawne 305
- Dokumenty 307
- Orzecznictwo 311
 - Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego 311
 - Orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka 321
 - Orzecznictwo sądów unijnych 323
 - Orzecznictwo pozostałych sądów i trybunałów 324
- Literatura 325
- Źródła internetowe 350